

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om hälsovården inom försvarsmakten och av vissa lagar som har samband med den

Till försvarsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 november 2005 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om hälsovården inom försvarsmakten och av vissa lagar som har samband med den (RP 200/2006 rd) till försvarsutskottet för behandling och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till försvarsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Minnamaria Nurminen, försvarsministeriet
- regeringsråd Pekka Järvinen, social- och hälsovårdsministeriet
- biträdande avdelningschef, medicinalöverste Heikki Laapio, Huvudstaben

- chef för social- och hälsovårdsväsendet Tuula Taskula, Finlands Kommunförbund
- verksamhetschef inom kirurgin, professor Reijo Haapiainen, Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- chefsöverläkare Tuija Kumpulainen, Kyrkslätt kommun
- chefsöverläkare Anne Kajander, Kouvolan—Valkealan kansanterveystyön kuntayhtymä
- avtalsfunktionär Teija Wikman, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- biträdande verksamhetsledare Anja Eerola, Finlands Tandläkarförbund
- intressebevakningsdirektör Markku Kojo, Finlands Läkarförbund FLF.

Dessutom har social- och hälsovårdsväsendet i Kajanalands landskap lämnat skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagen om hälsovården inom försvarsmakten ändras. Enligt propositionen anordnar försvarsmakten inte längre tjänster inom den specialiserade sjukvården vid sina egna sjukhus utan de upphandlas hos serviceproducenter utanför försvarsmakten. För-

svarsmakten föreslås själv anordna primärvård för beväringar samt den bedömning av tjänstedugligheten som hör till företagshälsovården. För arrangemangen för basal hälsovård ansvarar Centralen för militärmedicin och garnisonernas hälsostationer.

Enligt förslaget ändras folkhälsolagen så, att försvarsmakten ska ge ut en ersättning till hälsovårdscentralen som motsvarar de kostnader som tjänsterna medför när det gäller de hälsoundersökningar på förhand av de uppbådspliktiga som anordnas vid hälsovårdscentralerna på begäran av militärmyndigheten. I folkhälsolagen och lagen om specialiserad sjukvård införs dessutom särskilda bestämmelser om att kommunerna och samkommunerna kan träffa avtal med försvars-

makten om vården av personer vars hälsovård försvarsmakten ansvarar för. Har särskild överenskommelse om ersättningen inte träffats fastställs den enligt de faktiska kostnaderna.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006. Avsikten är dock att 25 § 1 mom. i lagen om ändring av folkhälsolagen träder i kraft först den 1 januari 2008. Ersättning för hälsoundersökning på förhand av de uppbådspliktiga betalas först den 1 januari 2008 eller därefter.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt propositionen ska försvarsmakten fortfarande stå för hälso- och sjukvård för värnpliktiga, de som fullgör frivillig värnplikt och personer som studerar för att kvalificera sig för militära tjänster. Primärvård ska fortsatt till största delen tillhandahållas i garnisonerna av försvarsmakten själv. Däremot ska försvarsmakten inte längre själv tillhandahålla specialiserad sjukvård, utan upphandlar i stället nödvändig specialiserad sjukvård inom ramen för den allmänna hälso- och sjukvården. Enligt social- och hälsovårdsutskottet är det angeläget att försvarsmakten och inte minst Centralen för militärmedicin ser till att behålla den militärmedicinska kompetensen och utvecklar den i samråd med den offentliga hälso- och sjukvården. Samarbete och kompetens spelar en viktig roll också med avseende på bedömningen av hälsoriskerna i samband med fysisk och psykisk ansträngning under värnplikten och åtgärderna för bibehållen tjänstgöringssäkerhet.

Enligt de föreslagna ändringarna i 24 § i folkhälsolagen och 15 § i lagen om specialiserad sjukvård kan kommunerna och samkommunerna med försvarsmakten komma överens om tillhandahållande av vård och behandling av personer vars hälso- och sjukvård försvarsmakten ansvarar för. Undersökningar och behandlingar som ingår i överenskommelsen ska kunna tillhandahållas på andra grunder och snabbare än för invånarna i samkommunerna. En bestämmelse med särbehandling är en godtagbar grund för

att trygga tjänstgöringsdugligheten hos de personer som lyder under den gällande lagen om hälsovården inom försvarsmakten, framför allt om man ser till kopplingen mellan tjänstgöringen och den grundlagsfästa skyldigheten att försvara landet å ena sidan och de särskilda hälsoriskerna å andra sidan, framhåller grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 1/2006 rd). Grundlagsutskottet menar att det medför vissa problem att en patientgrupp får företräde framför andra patienter när det gäller hälso- och sjukvård, men att problemet lindras av att det är frivilligt för kommunerna och samkommunerna att ingå överenskommelse. Social- och hälsovårdsutskottet håller med grundlagsutskottet om att folkhälsolagen och lagen om specialiserad sjukvård bör preciseras i syfte att säkerställa att de tjänster som ingår i avtalen inte äventyrar kommunernas och samkommunernas möjligheter att fullfölja sina lagfästa uppgifter. Detta gäller bland annat rätten enligt folkhälsolagen och lagen om specialiserad sjukvård att få komma på undersökning och under vård under en viss tid.

Kommunerna och samkommunerna har inte fått någon ersättning för hälsokontroller som hör ihop med uppbåd. Enligt ikraftträdandebestämmelsen till folkhälsolagen kommer ersättning i överensstämmelse med kostnaderna för tjänsterna att betalas ut från och med 2008. Kommunerna och samkommunerna föreslås inte få betalt för att HVC-läkare deltar i uppbådskontrollerna. Enligt vad utskottet har erfårit medför medverkan vid uppbåden tidvis en stor påfrestning

för hälsovårdscentralerna i små kommuner där det finns stora garnisoner. Utskottet föreslår att försvarsutskottet tar ställning till möjligheterna att tidigarelägga ersättningarna och utsträcka dem till kostnaderna för att HVC-läkare deltar i uppbåd.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet anför

att försvarsutskottet bör beakta det som anføres ovan.

Helsingfors den 21 februari 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anne Holmlund /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löv /sv
Aila Paloniemi /cent

Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /cent
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.